

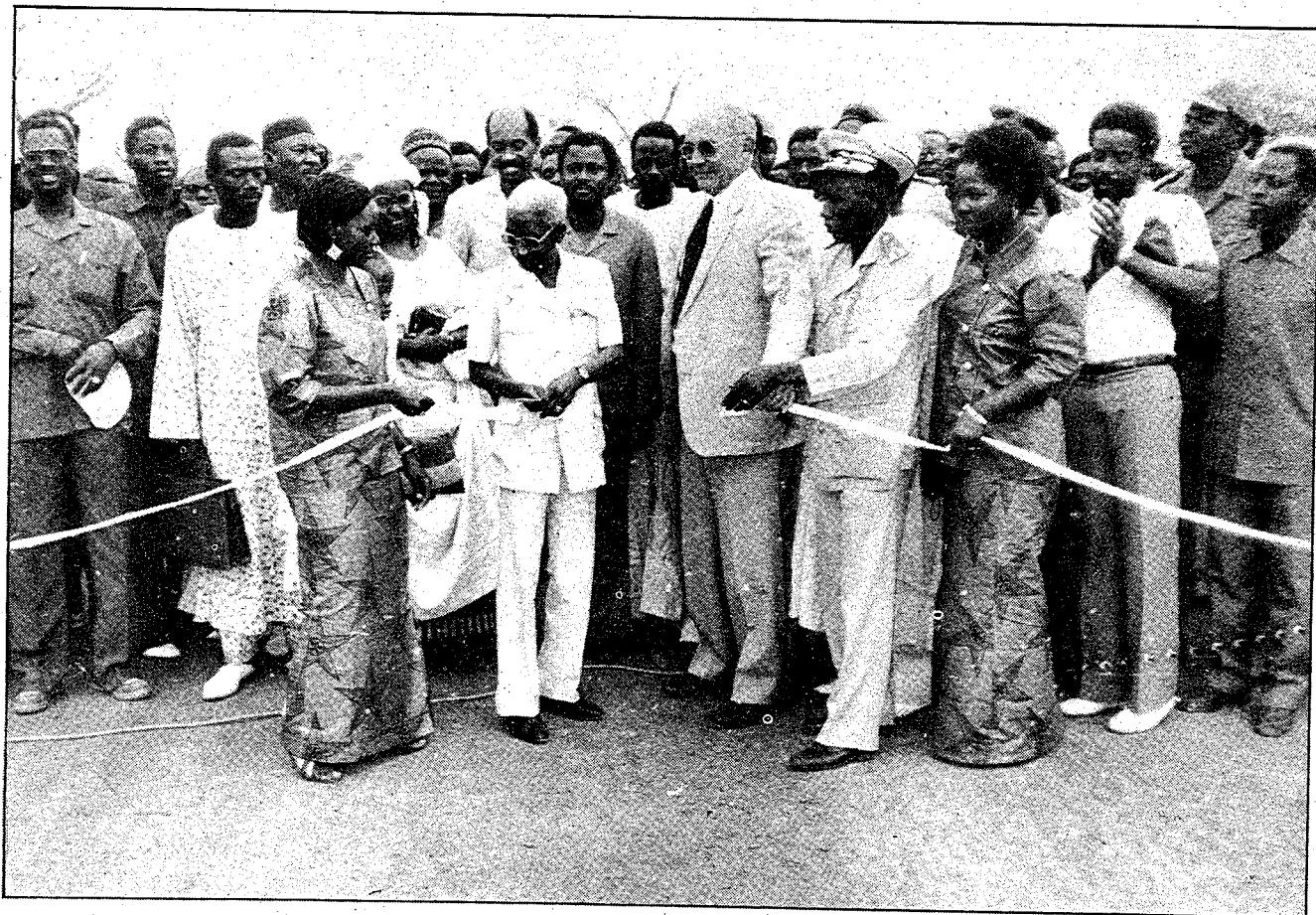
jèkabaara

"ni jèkafo ye daamu ye,
jèkabaara nyogòn daamu tè."

nimòrò 4 - san 1986n awirili kalo - a sòngò : dòrömè 20

kòori kòlòbò izini kura dayèlèla CMDT fè Karangana

Min bë sóró nin nimòrò in kònò, o filè nin ye :

- nyè 2 Jèkabaara nyogòn daamu tè : Karangana dugu bòr a o nun ma tòn tè nya tonsigi kò.
- nyè 3 Tiga sénè baar ada kuñafoni
- nyè 4 Koor i sénè baarada kunnafoni
Duguw kumakan : kulekan bòra
- nyè 5 Cikè dönniya : ji mara cogo foro kònò
- nyè 6 Mögò tè kòrò kalan ma : jamana minnu mögò ka ca
- nyè 7 Jantoyerèla kòrò ko ka nyi : nyòninsan furakè cogo
- nyè 8 Tulon tè sèbè sa

"Jèkabaara nyògòn daamu tè"

Karangana dugu bòra o nun ma

tòn tè nya tònsigi kò

Karangana ye dugu ye, min bë Yoroso sèrikili la. A bë Kucala tilebin' fè kilomètèrè 75 nyògòn na. A dugu mògò ye mògò 7 000 nyògòn ye. Cikè duguba don, u cèsiri-
len kosèbè sènè yiriwali fè.

O siratigè la, Karanganakaw ni Mali kòori sènè baarada (CMDT) bolo bë nyògòn bolo kabini tuma jan jèkabaara hukumu kònò. Kòori sènè jiidira kosèbè Karangana dugu kònò.

O de kanma, san 1986 feburuye kalo tile 27 don, CMDT ye kòori wurusi izini kura dò dayèlè Karangana. O don kèra nisòndiyaba ye Karangana dugu kònò.

Izini kura in dayèlèli nyènajèw bée bonya n'a karama dirà Sori Sisòkò ma, n'o ye sènè yiriwali minisiri ka baarada kuntigi ye. Mògòba caman wèrè tun bë kènè in kan, i n'a fò Morisi Turansho, Faransi kòori sènè baarada kuntigiba, ani Sikaso mara gòfèrènèri ka baarada kuntigi Mamadu Seyidu Tarawele.

Mògò o mògò kumana kènè in kan, olu bée ye Karanganakaw tanu u ka cèsiri la an'u ka baara nyuman na. U ye Mali kòori sènè barada ni Faransi kòori sènè baarada fana tanu ani k'u walenyumandòn u ka jèkabaara cogo nyuman na.

Izini kura min dayèlèla, izini kura dan don. A bë se ka kòori tòni 30 000 dë wurusi tilema kònò. A jòli musaka bée lajèlen bënnna sefa dòròmè 476 600 00 dë ma.

An ka dantigèli tèmènen na, jèkabaara njimòrò 2n kònò, an bënnna a kan ko jèkabaara jujòn ye tòn ye.

Bi dantigèli bë tònsigi de kan.

An k'a dòn ani ka to an hakili la ko tòn tè nya tònsigi kò. Mun na ?

Tòn o tòn, kuntilenna jònjòn dòw de b'a la, tòndenw ka kan ka minnu to u hakili la tuma bée ani k'u waleya sanga ni waati bée.

An ka misali ta dugu tòn kan, n'o ye dugu yiriwa tòn ye; o kuntilenna fòlòfòlò ye ka walew kè, minnu bë se ka taa dugu yiriwa sira bée fè, i n'a fò : sòrò yiriwali, kènèya sabatili, hadamadenya sinsini, ani dònnyia jiidili. An y'a ye k'a dòn ko nin kuntilenna ninnu tè nya abada fo dugu mogòw ka bèn, ka jè k'a fò, ani ka jè k'a baara.

An mana a lajè, an b'a ye k'a dòn ko nin wale ninnu si tè mògò kelen ko ye. Jama ko don. O tuma na, u mana to mògò kelen ma, u bë tinyè, bawo u bë waleya o tigi kelenpe de hakilina kònò.

O de kanma, an ka cèkòròbaw ko : "mògò kelen, hakili kelen; mògò caman, hakili caman. jèkafò ye daamu ye". Nin ntalen b'a jira an na ko tòn tè nya tònsigi kò, bawo tònsigi de b'a to tòndenw k'u hakilinataw falen falen tòn kuntilennaw kan, ani tòn ka baara kèlenw ni baara kétaw kan, n'u kè cogo nyumanw kan.

Tònsigi de b'a to, tòn kunnafoni jònjòn w bë jènsèn konyuman tòndenw ni nyògòn cè. Tònsigi de bë nyògòn kòrófò bali tòn kònò.

Yaya Jara

FAO dèmè ka nyèsin Musala n'a kérè fè dugu ma

Musala ye dugu ye min bë Kènyèba sèrikili la, Kayi mara kònò. A ni Kènyèba cè ye kilomètèrè 50 ye. A sigilen bë Falaba dò de da la, min tun tè baara kabini san 1977.

Dunkafa hukumu kònò ani yèrèdèmè sira kan, Musalakaw tun y'a nyini ka fala in labèn. Jateminèkèlaw y'a ye ko nafa bérè tè fala in labènni na. O la sa, FAO (n'o ye dinyè tònba sigilen dò ye ka nyèsin dunkafa ni sènè yiriwali ma), o y'a ganiya ka Musala n'a kérè fè duguw dèmè cikè minèn ko la, yaasa ka suman sènè yiriwa.

Mògò 1127 de bëna bò o dèmè nun ma. U bë bò dugu duuru la, n'o ye Musala, Fadugu, Madinadin, Tintiba ani Mankukè.

Dèmè in bë kë mun ni mun kan ?

- A fòlò ye cikèminèn dafalen ye : dabana, danni mansin, misi fila.

- A filanan ye si nyuman sòrò ye.

- A sabanan ye balikukalan ye, cogo in sènèkèlaw yèrè ka se k'u magonyè kow nyènabò, ani ka sènè kë cogo nyuman faamu.

- A naaninan ye forobafèn dòw dilanni ye dugu kònò, i n'a fò : siman kòlòn, ji nyuman sòrò kanma; mangasa, sènèfènw ni cikè minèn marali kanma; butikiw, sannifeere yiriwali kanma.

An bë don min na i ko bi, dèmè in baara dòw daminèna ka ban. Sènèkè kuntigi kelen sigira Musala, samiyè nyèsigi baaraw daminèna. Balikukalanso dayèlèla dugu duuru in bëe la. Dugu

duuru in musow bë ka dege safunè dilan ni gala don cogo nyuman na.

A tò tora cèsiri de ye sa, cogo min FAO ka ganiya sirilen bë sabati.

mòsónya kalan

Jèkabaara nimòrò fòlò kònò, a fòra ko ODIPAC b'a fè ka mòsónya baara yiriwa ani k'a jènsèn cikèduguw la.

O siratigè la, mòsónya kalan daminèna feburuye kalo kònò ODIPAC ka sikolokolo yòròw la, n'u bë wele ko "fèrimuw".

An bë don min na i ko bi, kalanden jolen mògò 36 de ye mòsónya kalan kë. O tila cogo file nin ye :

Kita mògò 20 ka bò dugu 8 na, Kayi mògò 8 ka bò dugu 4 na, Kolokani mògò 8 ka bò dugu 4 na.

Kalan in kònò, u ye mòsónya dònni kologirin bée dege, i n'a fò so sumani, dingèw senni, banbali dilanni, kogow jòli, so barili n'a munni, so bilili ni tòli ye.. U ye nin bée dege.

Kalan mana ban, kalanden jolen ninnu de bëna u ka dugu yiriwa tòn mangasaw jò.

O baara kanma, u ka kalan kuncètò, ODIPAC ye mòsónya baarakè minèn danma dòw d'u ma, i n'a fò turuyèli, talòsi, seleke sumanan (ékéri), ani pulòn. Dugu yiriwa 15 minnu bëna mòsónya baara in sifilè mangasa jù sira kan, ODIPAC b'u magèn ni tòli, siman ani konw ye.

Nin bée kun ye, yèlèma bë se ka don cogo min na an ka cikèduguw so jò cogow la.

Falajè dugu yiriwa tòn ka barasi kérè sabu nyuman ye.

San 1985 tiléma fè, Falajè dugu yiriwa tòn ye barasi dilan walasa ka ji ton. Barasi in kérè sabu nyuman ye Falajè n'a kérè fè duguw bëe ma ji ko ani nakò kn la

Ji ko ta fan fè, sani barasi in ka dilan, Falajè n'a kérè fè dugu kòlòn caman tun bë ja kabini desanburu kalo la. Nyinan, barasi in kérè sababu ye ka ji basigi dugukolo jukòrò. Kòlònji bë hakè min na sisan, u tèna ja sani samiyè cè. O kérè hèrèba ye jama ma.

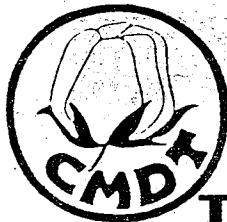
Nakò sènè lahalaya la, barasi in kérè nafa sòrò siraba ye. Falajè n'a kérè fè duguw sera ka taari saba de sènè nakò la. Komitèrè danma ye taari kelen ni tila ye. A tò kérè su, tamati, salati, jaba, nkòyò, shòbulu, melon, beterawu, karòti ani sira ye.

Falajè dugu kònò, komitèrè sòngò kérè kilo dòròmè 20 ye. Komitèrè in nyèna kosèbè. A kuru kelen dòw bë garamu 350 bò, a dòw kuru saba ye kilo kelen ye.

Nakò sènè in kérè sababu ye ka Falajè denmisènw basigi. U si ma taa tunga fè nyinan.

Barasi ko in bòra jèkafò ni jèkabaara de la. An ka barika don o wale la.

Shaka Kulubali
Falajè balikukalan fa

Kòori sènè baarada kunnafoni

Tominyan mara dugu yiriwa tòn dugu jiginèw ("pena nanu")

San 1984 Tominyan mara la, sanji ma labòli kè, sanyò forow ni keninge forow ma nyè. Kabini san 1985 zuwén kalo la, jiginèw lankolonyana, suman dèse donna gaw kònò.

O la, dugu dòw ye dèmè sòrn ka bò tubabumoriw yòrò, o dèmè in tun kèra dònò de ye. O la, u y'u yèrè labèn jèkulu la, yaasa jiginèw kana lankolonya bilen. O de nana ni dugu jiginè ko sigili ye sen kan.

Koròlen, Tominyan mara la, sènèkèlaw tun bè suman dònò kè nyögòn fè sani suman kura seli cè. Dòw tun bè dònò kè ni tònò ye : gongon nyè kelen bè sara nyè kelen ni tila.

Dugu mögò bennna o dònò kòrò cogoya kan. Kalanden jolenw sugandira ka bila suman sèbèn nyènabòli la. O sèbèn kèra fila ye : suman yèlèma-yèlèmali sèbèn, ani kèsu sèbèn.

Tubabumori iso ni CMDT ye baara kè dugu wòorò de la ni suman tònì 70 ye. O dugu wòorò ye Suwara ye, ani Kuwara, ani Kuruza, ani Lenekuyi, ani Sanekuyi, ani Sadiyan. Suman tilali tun ye sinyè kelen ye dògòkun o dògòkun.

Suwara ta kè cogo

Suwara mögò hakè ye mögò 457 ye, gatigi sènèkèla ye mögò 40 ye. O mögò hakè mago tun bè balo tònì tan na, u ye suman kilo 9 967 sòrò. O balo tilali daminèna zuwén kalo la fo uti kalo.

Gongon nyè 289 feerela warijè la, o bennna kilo 4 921 ma, a wari ye dòròmè 78 736 ye.

Gongon nyè 296 dònòna, o gongon nyè kelen kelen bée bée sara kelen ni tila. O la, gongon nyè 445 bée sara dugu ye ni nyogosira. O bée bén kilo 7 569 ma.

Walasa ka dugu ka sòròw

yiriwa, Suwarakaw ye tòn foro taari duuru bò tiga la, o sòrò bennna kilo 4 041 ma, o feerelen wari bennna dòròmè 48 492 ma. O wari donna ji sama ponpe la dugu kanma.

Suman min feerela warijè la, o wari kèra ka suman kura san, n'o bennna gongon nyè 419 ma, n'o ye kilo 7 129 ye. Dònòw mumè bennna gongon nyè 453 ma (kilo 7 700). Tònòba yera, ka tèmè min tun jateminèna kan : Kilo 14 829 de bée Suwara dugu jiginè kònò; n'o sangara a daminè kilo 9 967 ma, a bée ye ko kilo 4 862 kèra tònò ye.

Suwarakaw bò tònò kè ka mangasa jòli sigi sen kan, ani ka kalandenw ka kalan dafa.

Suwara ka misali in y'a jira an na, k'a fò ko dugu yiriwa tòn bè se ka kè dugu la, ka da u ka suman sènè ni tòn foro kan, ani dugu mögòw yèrè ka kotonyögòn-tala n'u ka bén.

duguw kumakan

Kulekan bòra !

N badenw, n badenw, kulekan bòra,
kulekan jugu tè,
hèrè kulekan don, nisondiya kulekan don.
An tun bè dibi la, nka yeelen bòra,
nin ye wulili waati ye, dali waati tè.

Kuma donsow, bamanankan kanubagaw,
aw k'o dòn,
bawo an fana ka kanw sèbènni bòra.
Aw bée b'a dòn
ko bamanankan dònba ga pana caman taara u da
n'u ka miiriya nyumanw ye,
an'u ka hakili nyumanw ye.
an ka ko kòrò caman tununna,
o bée sòròla sèbènnibaliya de fè.

N badenw, a'ye wuli, a'ye wuli,
k'aw cèsiri an ka kanw sèbènni fè,
sèbènni de bée hakili lasegin koròlenw ma.
O de danfara bée anw ni farajèw cè.
n'o tè, fisamanciya tè, hakili diya tè.

A'ye wuli, kulekan bòra !
Bawo ko daminèbaliya ka fisa ko labanbaliya ye

Aw ni ce aw ka miiriya nyuman na,
siginidenw bòbagaw,
Ala k'a kè nyefetaa ye.

Modibo Mamadu Kònè
ODIPAC Kolokani

cikè donniga

an bè se ka ji mara cogo di an ka forow kònò ?

A bè san tan bò bi, ja bè an ka jamana kònò, sanjibaw nali ka dògò, fo ji bè dèse an ka sénèfènw na u se tuma.

Sanji caran bè bin waati danma dòw kònò, hali ji tè don dugukolo la; a bée bè woyo dugukolo kan, a woyotòla bè taa ni dugukolo duman yòrò ye kòw ni baw la.

N'an b'a fè ka sanji bée tònò bò, walasa sénèfènw ka se ka nyé, fo sénèkèlaw ka se ka ji mara u ka forow kònò ani ka dugukolo nòn bali. O la, foro baarali mana kòn sanji fòlò nyè, o de nafa ka bon. Bawo, tilema témèlen kò, dugukolo bè gèlèya, ka geren, ka nuguya i n'a fò simòn dali. Ni sanji binna o dugukolo sugu kan, a tè se ka jigin, o ji bée bè taa ten.

dugukolo jalan shyèn

O la, o fura nyuman yé mun ye?

Ka dugukolo jalan shyèn kè yanni sanji fòlò ka bin, walasa ka dugukolo kunna fara ci. O dugu jalan ci bè dugukolo kunnana pani-jani, min bè kè sababu ye ka ji sigi ani k'a jiginni nògòya dugukolo la.

Nin baara in bè se ka daminè kabini awirili kalo la. Sénèkè minèn dafalen tè sénèkèla min bolo, o bè se k'a kè ni daba ye. dabajana ye a baarakè minèn nyuman yé.

Dabajana labèn cogo ka ca, a bè se ka labèn ni etanson magaman ye, walima kòròshyènni nyinw. A kèra etanson ye wo, a kèra nyinw ye wo, santimètèrè 3 de ka nyi.

Dugukolo jalan shyèn ye dugukolo labèn baara dò ye, misiw bè bila min na. K'a d'a kan, u ma baara kè tilema bée kònò, i n'a fò funteri ka bon awirili kalo la, a ka kan i ka dan yòrò dòn baara in na : lèrè fila dugukolo jalan shyèn ka nyi.

Ni mögò min sera ka dugukolo shyèn kè sinyè fila k'a balamini, o la dugukolo bè yuguba Kosebè. Dugukolo jalan shyèn kèli sinyè fila taari kelen kan bè bèn lèrè 30 nyogonna baara ma misi naani fè.

N'i bè dugukolo jalan shyèn kè, i b'i hakili bò a daminè yòrò la. A ka nyi, i k'a daminè maanyò foro walima kòori foro la.

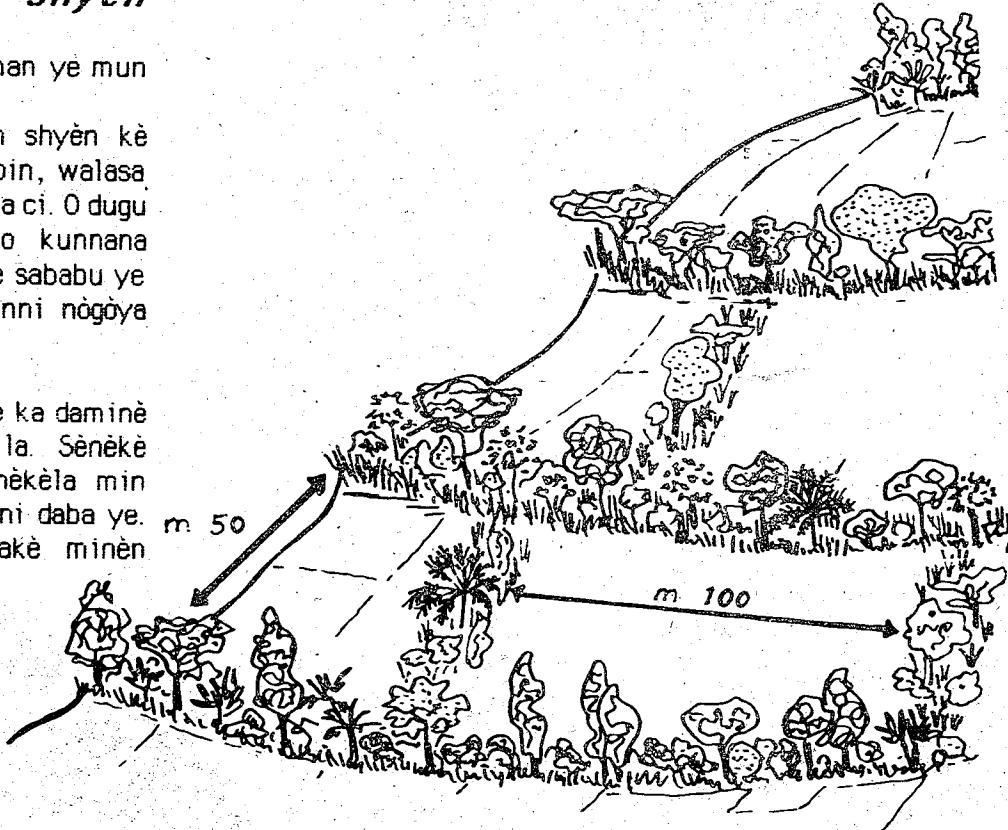
foro kérèda bilali

Dugukolo jalan ci ye ji kùnbèn baara ye. Nka feerè wèrè filè nin ye :

Ni foro bè jiginjiginma yòrò la, a bè danbò, taari tilancè taari tilancè. A danbòtò, i b'i jija ka foro jòsurun mètèrè 50 sumaiqinjigin fè. O la, ji woyo tè barikaba sòrò mètèrè 50 kan.

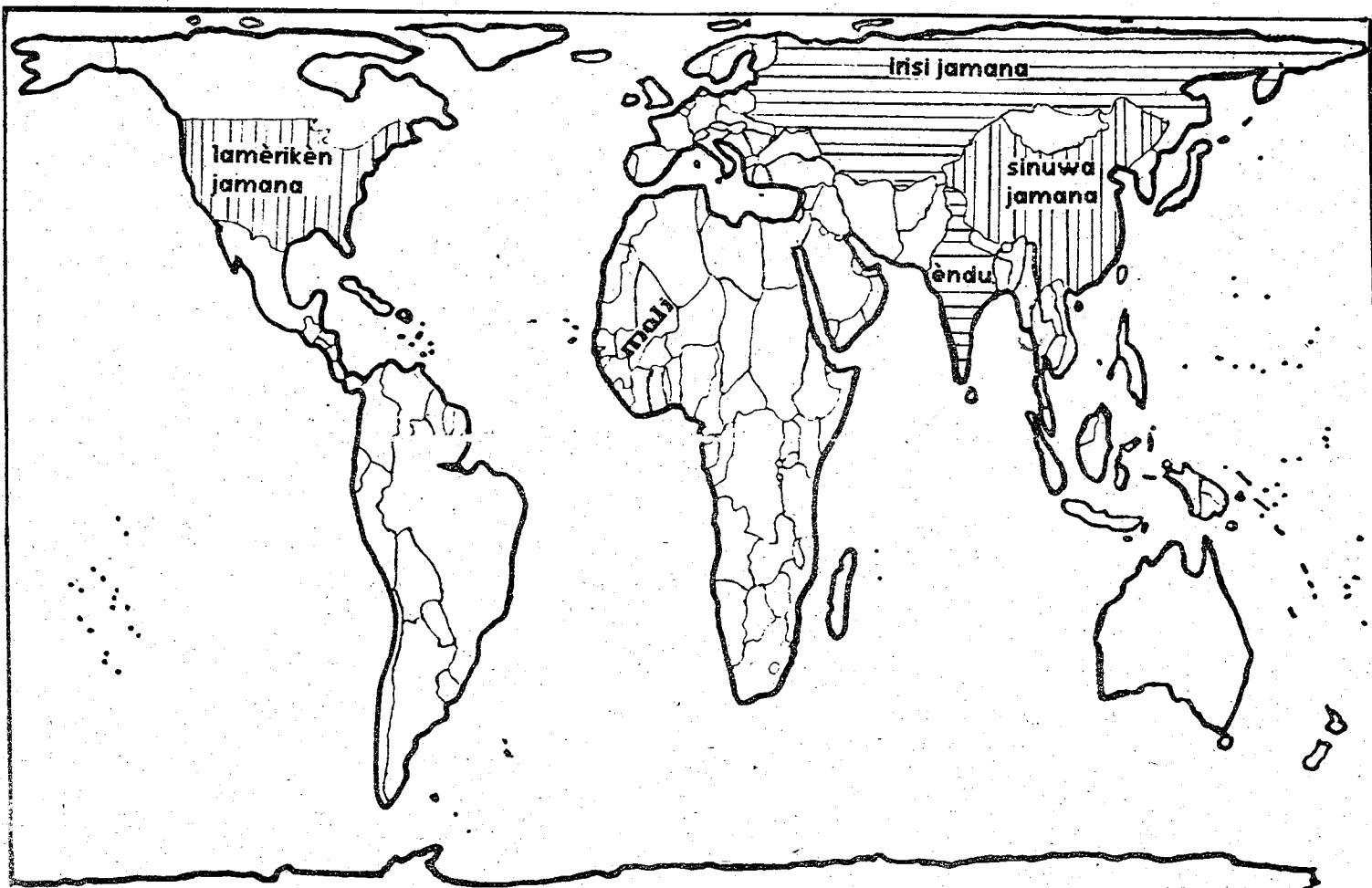
Taari tilancè min danbòra, i bè mètèrè 5 nyogòn bila a kérè bée fè. O mètèrè 5 jiriw ni binwè tigè. O bè kè sababu ye ka ji woyo barika ban, ani ka bogòw ni nyamanw kùnbèn.

Dugu jalan shyèn ni foro kérèda bilali ye ja kùnbèn baara nafamaw ye.

foro kérèda bilali kè cogo filè nin ye jiginjiginma yòrò la

mògò tè kòrò kalan ma

jamana minnu mògò ka ca

Dinyè jamana bè jamana 150 ni kò bò.

Jamana naani de mògò ka ca ka tèmè mògò miliyòn 200 kan. O jamana naani filè nataliye kan, ci-ciw bè yòrò minnu na.

sinuwa jamana

A fòra cogo min na jèkabaara nimòrò 3 kònò, Sinuwa jamana de mògò ka ca ni jamana tò bée ye : o mògò bè mògò miliyari kelen ani mògò miliyòn 42 bò (miliyari kelen ye miliyòn sigiyòròma baa kelen ye).

Sinuwa jamana kònè bè kilomèterèkènè 9 596 961 bò.

Jamana si tè malo ni alikama ni kòori sòrò dinyè na ka sinuwaw bò. Lè ka ca yen ka tèmè dinyè yòrò tò bée kan.

èndu jamana

Mògò miliyòn 762 bè Endu jamana na; o kònè ye kilomètèrèkènè 3 287 590 ye.

Tiga de bè sènè yen ka tèmè dinyè jamana tòw kan, ani atayi. Misi minnu bè yen, o nyògòn tè yòrò wèrè la dinyè na, o bè misi miliyòn 182 bò.

irisi jamana

Irisi jamana de kònè ka bon ni jamana bée ye : a bè kilomètèrèkènè 22 402 200 bò. Mògò miliyòn 278 sigilen bè yen.

Jamana si tè Irisi bò komitèrè sènè la, ani beterawu. Saga ka ca yen. Petòròli fana tè bò yòrò si dugukolo la ka Irisi ta bò, ani kabafin min bè kè nègè ye.

lamèrikèn jamana

Lamèrikèn jamana sigilen bè kenyekayan fan na Ameriki kònò, a mògò ye mògò miliyòn 239 nyògòn ye, a kònè ye kilomètèrèkènè 9 976 139 ye.

Kaba min bè sènè yen, jamana wèrè si t'o nyògòn sènè. Kuran bè dilan yen ka tèmè jamana tò bée kan. Mobili caman bè lamèrikènw bolo : o bè mobili miliyòn 161 nyògòn bò.

An bè don min na i ko bi, Irisi jamana ni Lamèrikèn jamana ye jamana fangamabaw ye dinyè kònò. Maramafèn ka ca u bolo, olu de fòlò ye fènw bila san fè ka taa se kalo la. Nka, sòsòli bè u ni nyògòn cè tuma bée.

jantogèrèla kòrò ko ka ngi

nyòninsan furakè cogo

Nyòninsan ye denmisèn bana ye, min bè poyi san o san waati kelen na, i n'a fò marisi ni awirili kalo. A bè denmisènw de minè ka caya, o finyèbanalaman don.

A mana denmisèn min minè, a nyè bè bilen, a nun ji bè bò, a fari bè goniya, a bè sògòsògò, tomi jèmanw bè kè a da kònò. A wolo bè fòsònfosón, tile danma dò kònò, a mugu jè bè bò, i n'a fò puduru mugu.

Zurakaw ka feere kè cogo

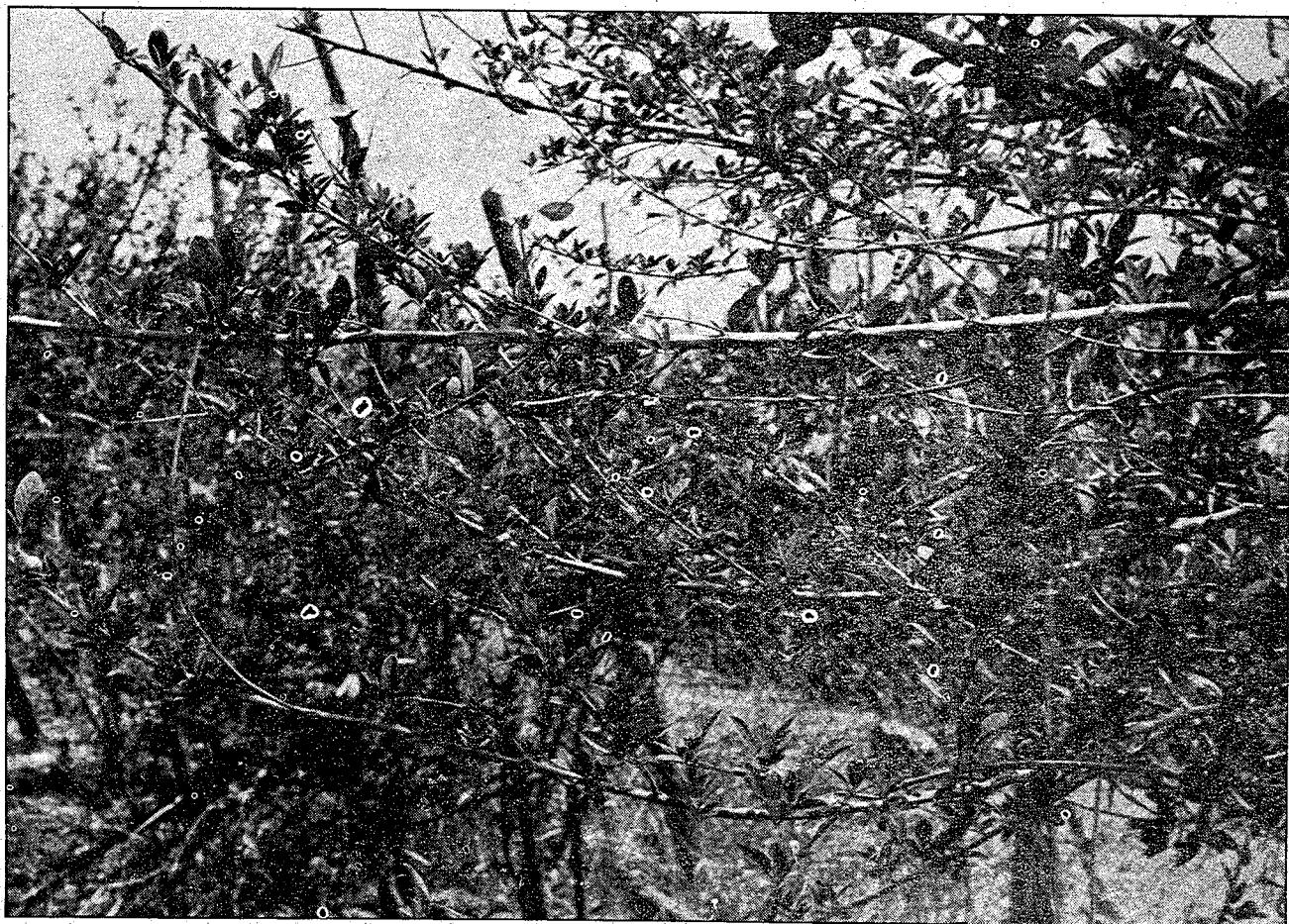
Zura ye dugu dò ye, min sigilen bè Tominyan kérè fè. Zurakaw ye jirinin dò lajè min tògò ko "puwa dangòli", ka fura dò sòrò o la, min bè denmisènw kisi nyòninsan in ma. U bè denmisènw furakè ni "puwa dangòli" ye cogo min, o filè nin ye:

Bana waati, i bè denmisèn ko ni "puwa dangòli" furabulu tan wulilen ye ji litiri naani wali ouuru la. I bè ji in dò di den ma a k'a min.

Segin bè kè nin kan don o don, fo ka tile danma dò sòrò. O mana kè, nyòninsan té foyi kè o denma sina la.

Zurakaw ye u denw kisi nyòninsan ma nin cogo in de la.

jirinin min tògò ko "puwa dangoli". o foto filè nin ye
o bè sòrò Mali yorò dòw la,
i n'a fò Zura (Tominyan kérè fè), ani Sükula (Sikaso mara la)

tulon tè sèbè sa

Musokòròba ni dugutigi

Nin kèra cè dò ye ko "Elihasani", a tun bè julaya kè, a tun bè siran ala nyè kosèbè. Limaniya kojugu fè, a tun bè yaala n'a ka kasanke ye a yèrè bolo dugu siraw kan.

Elihasani taatò a ka woro feere yòrò la, su kora a la dugu dò masurun na. A farala ka don du fòlò min kònò, o taara bén musokòròba dò ka du ma. A y'e sòrò, musokòròba in sigilen bè a ka sura to tò kòrò, a bè hamina, cogo min n'a bè se ka dunbaga sòrò to in na.

Elihasani jòra da la, a ko :

- "Salamu walekumu".

Musokòròba y'i kan to :

- "Walekumu salamu, warahamatula taala wa barakò tu huu, bisimila".

Elihasani donna du kònò. Foli bannen kò, a ko :

- "Musokòròba, n tèmèntò don ka taa nyè fè. Su kora, n b'a fè ka si yòrò nyini i fè yan sani dugu ka jè."

Musokòròba ko :

- "O tè baasi ye. I sigi, i ka dumuni kè."

A sigira ka dumuni kè. A tilalen dumuni na, k'a b'a tègè ko, a kirinna ka bin dugu ma. Musokòròba ye kule ci, jama nana ko :

- "A kèra di ?"

Musokòròba y'a nyèfò. U ye Elihasani kirinnen ta, k'a don so kònò. Cè dò ko musokòròba ma :

- "I bè min kè, i ka taa a nyèfò dugutigi ni alimami ye. Nka komin dugutigi kelen in ye alimami ye an fè yan, n'i y'a fò ale ye ka ban, a ka nyi. Bawo mögò tè ko dòn k'a ban. N'o tè, ne nyè bè cè in na, n'ma da a la n'a bè mögòñinfinya kè nin kò."

Musokòròba wulila o yòrò bée, a bolibagatò sera dugutigi ka so, ka taa a nyèfò a ye. Dugutigi ko :

- "Musokòròba, n y'i ka kuma

mèn. I ka dunan b'i bolo. N'a sara fana, i k'a sù dòn. N da t'a la, n ka dòn t'a la fana."

Musokòròba kasibagatò seginna a ka so banabagatò in kòrò.

Sani fajiri cè, ala ye Elihasani ka kalifa minè a la. Musokòròba in seginna ka taa a nyèfò dugutigi ye. Dugutigi ko :

- "Taa a lajè, n'i ye fèn min sòrò e ka finina siri kònò, i ka n'a nyèfò n ye."

Musokòròba taara finina siri foni, k'a sòrò kasanke ni dalasi baa kèmè ni duuru bè yen. A taara o fana nyèfò dugutigi ye. A ko :

- "Musokòròba, n tèna i lebu, n bè mögòw bila ka taa a sutura. Nka nafolo min b'a kun, sariya b'a jira, i ka baa duuru kè ka sarakatu bò. Baa kèmè tò bè don su in nò fè kaburu kònò."

Musokòròba k'o tè baasi ye, ka foli k'a ye kosèbè. Dugutigi ye mögòw bila ka taa su in sutura, ka nafolo in fana don su nò fè kaburu kònò.

Dugutilama fè, dugutigi alimami wulila k'i kun da kaburu kan. A selen, o ye kaburu wuguba fo ka se kaburuden ma, wari bè yòrò min na su kòrò. A ye biriki kelen ta k'a bò yen, k'a bolo don. A bolo da wari kan, o ni nègè jòlòkò ka bò dugukolo la ka na meleke a bolo la, o bée kèra kelen ye. Dugutigi alimami in ye ko bée kè, a ma se k'a yèrè bò.

Dugu jèlen, mögò dò taara a sòrò yen, ka n'a fò dugu kònò. Dugu mögòw fana taara jè a la, k'a sama; ka dèse, a ma se ka bò. Dugutigi in nyanina, fo ka taa faga yen.

Ala ye nin bée kè ka hadamadenw laadi yuruguyurugu kow la. Bée ye dugutigi in laban ye, a laban ko juguyara. Ala k'an bée lajèlen kisi dugutigi ka lebu nyogòn ma.

An ka yèlè dòonin

Nin tun ye Konarè cèkòròba dò ye. A tun ye den wolo ka seri i ka ntàn.

Dumuni tun māna sigi a denw kòrò, u tun b'a fo, fo ka minèn ci. Muso nana i kan to a ma :

- "Denmisènw fa, n'i ma kuma denmisènw fè; dumuni sigi o sigi, f'u k'a fo. U ye n ka minèn caman ci."

Konarèkè ko :

- "Ni dumuni mōna, i k'u ni ne yèrè jè."

Dumuni mōnen, muso ye dumuni sigi, ni k'a kò f'a ye. Cèkòròba kolon in nana i jò dumuni ni kogo cè dumuni kun na, ni ka denmisènw wele :

- "A' ye na, an ka dumuni kè. Ni min y'a fo bi, n'b'o jakalimè kari."

Denmisènw nana a koori. A y'i fili ka taa a kò fè, k'a b'i sigi, a jukunan cira kogo la, ka na a nun turu dumuni minèn kònò. Denmisènw bée sinna ka girin dumuni kan ko :

- "Baa yèrè y'a fo, baa yèrè y'a fo."

Jakalimè kari ma bò, ale nyènada wolo bée wòrònna.

O de kosòn, Konarèlaka yèrè-wolo bée nyènada ka bilen ka tèmè u fari yòrò tòw kan.

Shaka Kulubali Falajè

